

VYSKUP IR APAŠTAL KOLEGIJA

Vatikano II Visuotinis Bažny ios Susirinkimas išskyrė ir tolesniam teolog svarstymui perdavė Vyskup Kolegijos klausimą. Šiame straipsnyje imuosi svarstyti šią problemą, liksdamas biblinio klausimo pusė, kuri faktiškai sudaro problemos pagrindą.

Vyskup Kolegija turi analogiją Apaštališkoje Kolegijoje. Apaštališkoje Konstitucijoje *Lumen Gentium* Vatikano II Susirinkimas teigia: «Kaip Petras ir kiti apaštalai, Kristaus patvarkymu, sudarė vieną apaštališkąją Kolegiją, taip Petro pėdinis, Romos Popiežius, ir apaštališki pėdiniai, vyskupai, jungiasi tarp savęs vien vienetui»¹. Taigi, pirmą kartą kalbėti apie vyskupų Kolegiją, reikia žvelgti į apaštališkąją Kolegiją, kas ji tokia buvo, kokius vaidmenis turėjo pirmasis Bažnyios gyvenime.

I. Apaštališkoji Kolegija

1. *Pavadinimas.* — Artimieji Kristaus mokiniai, kuriems jis patikėjo ir pavedė savo Bažnyios ugdymo ir valdymo misiją Naujo Testamento šv. knygoje yra vadinami trimis vardais: Dvylika, Apaštalai ir Viešpaties Mokiniai.

a. *Dvylika.* — Šis vardas beveik išimtinai vartojamas evangelist šv. Mato (10,3 ; 20,17 ; 26,20.47) ir šv. Morkaus (3,14.16 ; 4,10 ; 6,7 ; 10,32 ; 11,11 ; 11,10.17.20.43). Šv. Lukas evangelijoje beveik lygiomis vartoja kaip Dvylika (6,13 ; 8,1 ; 9,1.12 ; 18,31 ; 22,3.47), taip ir Apaštalai (6,13 ; 9,10 ; 11,49 ; 17,5 ; 22,14 ; 24,10). Bet *Apaštališkas Darbas* knygoje šv. Lukas Dvylikos vardą tik vieną kartą mini (6,2). Šv. Jonas savo evangelijoje Dvylika mini keturis kartus (6,67.70.71 ; 20,24). O šv. Paulius savo laiškuose tik vieną kartą apaštalus tituluoja Dvylikos vardu (*I Kor* 15,7).

b. *Apaštalai.* — Šis vardas visai neužtinkamas pas šv. Morką, o šv. Matas jį vartoja tik vieną kartą (10,2-5). Šv. Lukas tačiau dažnai

¹ Sacrosanctum Oecumenicum Concilium Vaticanum II, *Constitutiones Decreta, Declarationes*, Vatikanas 1966, 131 psl., 22 nr.

naudoja : b tent, šešis kartus evangelijoje ir net dvidešimt penkis kartus *Apaštal Darbuose* (2,37; 4,33.34.36 ; 5,12 ir kitur). Šv. Jonas evangelijoje temini tik vien kart (13,16), bet Apreiškim knygoje j vartoja kelet kart (2,2 ; 18,20 ; 21,14). Pagaliau šv. Paulius savo laiškuose š vard vartoja beveik išimtinai. Taip kad jis pagr stai gali b ti vadinamas pauliniškuoju titulu.

c. Viešpaties Mokiniai. — Šis yra daugiau bendrinis vardas. Juo vadinama kaip Dvylika Apaštal , taip ir kiti Kristaus mokiniai, kurie buvo su juo, kurie j sek jo apaštališkose kelion se (*Lk* 10,1.23 ; *Mt* 10,24 ; *Jon* 6,60 ; 19,38 ir kitur). Vienok kartais evangelistai Dvylika Apaštal tituluoja Viešpaties Mokiniai (*Jon* 6,3.16.24; 9,2 ; 11,7.12.16 ; 12,4; 13,5; *Mt* 11,1 ; 14,19 ir kitur).

Pats seniausias iš ši trijų pavadinimų neabejotinai yra Viešpaties Mokiniai. Juo buvo vadinami Kristaus sek jai, pirm negu jis išsirinko sau Dvylika (*Mt* 9,10 ; 5,1 *Mk* 2,15). Pats Kristus naudojo š vard , j taikydamas arba mokiniams aplamai, arba dvylikai išrinkt j (*Jon* 8,31 ; 14,26-33 , *Mt* 10,24.42 ; *Jon* 15,8).

Apaštalo vardas rinktiniais mokiniams buvo duotas paties Išganytojo. Šv. Luko evangelijoje skaitome : « anuo metu atsitiko, kad jis nu jo kaln melstis, ir praleido nakt besimeldamas Diev . Kai išaušo diena, jis pakviet pas save mokinius, išsirinko iš j dvylika ir jiems dav Apaštal vard » (6,12 ir sek.).

Dvylikos vardas tikriausiai yra pats v liausias. Jis buvo prad tas vartoti tik ilgainiui, b tent, kai šv. Paulius prad jo apaštalauti tarp pagoni . Pradžioje titulas Dvylika, atrodo, buvo vartojamas tik kaip papildinys prie tikrini vard Mokiniai ir Apaštalai (Plg. *Mt* 10,1; 11,1 ; 20,17). V liau, kai šalia dvylikos Kristaus išrinkt apaštal atsirado dar kiti, kurie savinosi apaštalo titul , kaip šv. Paulius ir šv. Barnabas (*Gal* 1-2); ir kai krikš ionys iš žyd prad jo prieštarauti šv. Pauliui ir jo skelbiamam Evangelijos visuotinumui, reikalaudami, kad krikš ionyb pasilaikyt žydišk j charakter , Dvylika gavo tikrinio vardo prasm (*ApD* 13-15), kad taip b t galima skirti tuos, kuriuos Kristus nuo pradžios savo apaštalavimo pašauk , išsirinko ir pavadino apaštalais, nuo t , kurie v liau gavo apaštalo titul .

Vardo Viešpaties Mokiniai prasm yra labai aiški. J zus buvo Mokytojas (*Mt* 9,11 ; 17,23 ; 26,18 ; *Jon* 3,2.10 ; 11,28 ; *Lk* 7,40). Tie, kurie j sek , kurie jo klaus , buvo jo mokiniai (*Mt* 10,24 ; *Lk* 14,26 ; *Jon* 19,38). Ypatinga ir išimtinai prasme mokinio titul sau taik dvylika apaštal , kadangi jie J zui buvo artimiausi, visada su juo buvo, visus jo darbus mat ir visas jo kalbas gird jo ; be to,

jie dar gavo ypating iš jo pamokym (*Jon* 19,27 ; 13,5.35 ; *Mt* 14,19 ; 15,2 ; *Jon* 15,14-16).

Apaštalas yra graikiškos kilm s vardas. Žodis *apostolos* graik kalboje turi vairi prasm . Jis gali reikšti : misija, emigracija, emigrantas, pasiuntinys, laivo kapitonas ir kita. Kristus, duodamas š vard savo rinkiniams mokiniams, jam taik pasiuntinio prasm , t. y. to, kuris yra siun iamas vykdyti kok nors uždavin siunt jo vardu (*Plg. Jon* 13,16). Šia prasme žodis *apostolos* yra vartojamas Naujojo Testamento šv. Knygose 79 kartus ; o graikiškame Senojo Testamento vertime *apostolos* atsako hebraiškam *šalah* ir aramiškam *šaliah*, kas reiškia pasiuntin (*At* 22,7 ; *Ps* 78,49 ; *Jer* 49,36 ; *Bar* 2,25 ; *1 Mak* 2,18 ; *2 Mak* 3,2 ir kitur). Apaštalai taigi yra Kristaus pasiuntiniai, kuriems jis paved skelbti Evangelij jo vardu ir autoritetu.

Dvylika tiesioginiai pažymi skai i . Ilgainiui šis skaitvardis tapo tikriniu vardu, kad juo išskirt apaštalus nuo kit Kristaus mokini .

2. Apaštal pašaukimo kilm ir prigimtis. a. Kilm . — J zus laisvai ir savarankiai pasirinko sau mokinius (*Jon* 15,6 ; *M k* 3,13.) Jis išsirinko j dvylika (*Jon* 6,71). Jis laik juos prie sav s. Mok . Reng . Paskui siunt skelbti Evangelij visiems (*Jon* 15,16). Jis jiems dav apaštal , t. y. pasiuntini vard (*Lk* 6,13).

N ra jokios abejon s, kad pradžioje apaštalo titulo buvo duotas tik Dvylikai. Šv. Lukas aiškiai sako, kad J zus išsirinko sau dvylika mokini ir juos pavadino apaštalais (6,13). Tas pats evangelistas Lukas, kalb damas apie septyniadešimt du, juos vadina mokiniais, o ne apaštalais (10,1). Ir kiti evangelistai apaštalo titul teikia išimtinai tik Dvylikai (*Mt* 10,2 ; *Jon* 13,16 ; *Ap* 21,14).

Šv. Morkus, kalb damas apie Dvylikos pašaukim rašo : « Paskui jis užlipo kaln ir pašauk pas save tuos, kuriuos nor jo, ir jie at jo pas j . Jis paskyr dvylika, kad jie b t su juo » (*Mk* 3,14). Jie buvo su juo virš dveji met : klaus jo pamoksl , steb jo jo darbus, j sek ; iš jo gavo speciali pamokym (*Mk* 4,10-31 ; 6,7-13 ; *Jon* 13,13-17 ; 14,22 ; *Mt* 15-20 ir kitur). Ilgainiui J zus jiems leido bandyti apaštalauti, suteikdamas kai kuri antgamtni gali , b tent: gydyti ligas ir išvarinti pikt sias dvasias (*Mk* 3,15 ; *Mt* 10,7-11,1 ; *Jon* 14,12). J darbas buvo s kmingas (*Mk* 7,13). Išganytojas, patenkintas pradiniais laim jimais, juos ir toliau dar mok ir aukl jo bei reng misijai, kuri j lauk apaštalavimo darbe (*Mt* 17,14-21 ; *Jon* 15,12-17). Vienok apaštal parengimo darb j pašaukimui vykdyti galutinai tur jo atbaigti Šv. Dvasia, kuri Kristus, sugr ž s pas T v , žad jo jiems atsi sti. Savo atsiveikinimo kalboje Dieviškasis Moky-

tojas kalb jo apaštalam s : «Dar daug k tur iau jums pasakyti. Bet j s dar nesate paj g s visa suprasti. Vienok Ji, Tiesos Dvasia, kai ateis, ves jus visoki ties » (*Jon* 16,12). Prisik l s iš numirusi j J zus per keturiasdešimt dien , vienur ar kitur pasirodydamas, kalb jo apaštalam s ir juos mok apie Dievo karalyst , «iki tai dienai, kai, dav s per Šv. Dvasi savo išrinktiesiems sakym , buvo paimtas dang » (*ApD* 1,2). Paskutiniai Kristaus nurodymai apaštalam s, kuriuos sintetiškai paduoda pirmieji trys evangelistai, buvo siuntimas: skelbti Evangelij visoms žem s tautoms, pradedant ta iau nuo Jeruzal s ; raginti visus prie atgailos ; teikti Sakramentus, atleidžiant nuod mes ir duodant išganyimo malones. Visa tai apaštalai tur jo daryti J zaus vardu ir vienyb je su juo, bei priklausomyb je nuo jo, kadangi jis pasiliko su jais Bažny ioje neregimu b du iki amži pabaigos (*Mt* 28,18-20 ; *Mk* 16,15-18 ; *Lk* 24,44-53).

b. Prigimtis. — Kristus išsirinko ir pašauk apaštalus, kad jie jam talkint ir po jo t st Bažny ios k rimu, ugdymo ir valdymo darb . Jie tur jo skelbti Evangelij ir j patvirtinti stebuklais. Jie buvo galinti teikti Sakramentus : krikštyti, atleisti nuod mes, atkarti Paskutin s Vakarien s, t. y. Eucharistijos paslapt , suteikti Šv. Dvasios dovanas rank užd jimu (*Mt* 10,5-10 ; 28,16-20 ; *Mk* 16,15-18 ; *Lk* 22,19 ; 24,47 ; *ApD* 8,14-17).

Skelbti Evangelij . — Tai buvo pirmoji apaštal pareiga (*Mk* 16,15). Jie tur jo skelbti Evangelij , tiesa, prad dami nuo Jeruzal s, t. y. nuo žyd , bet j tur jo nešti ir kitoms tautoms, pasiekdami visus žem s kraštus (*Lk* 24,47 ; *Mt* 28,19). Skelbti Evangelij reišk skelbti pat Krist : Dievo S n , tapus žmogum ; vargus , bet garbing ; nukankint ant kryžiaus, bet prisik lus iš numirusi ; nužengus iš dangaus ant žem s, ir užžengus nuo žem s dang ; žodžiu, nuo amži žad t ir laiko pilnyb je atsi st Išganytoj - Mesij (*ApD* 1,8 ; 2,22-35 ; *1 Kor* 1,23 ; *2 Kor* 4,5 ; 11,4).

Daryti stebuklus. — Skelbti Evangelij nereišk tai tik pamokslauti, tik kalb ti ir liudyti apie Krist žmogiškos išminties žodžiais ; tik skleisti ir aiškinti jo skelbt j moksl . Ne. Tai reišk parodyti ir tikinti, kad Evangelija neša nauj , ne žemišk , o dievišk gyvenim (*1 Kor* 2,5). Ir š dievišk gyvenim pats Dievas per juos J zuje Kristuje duoda (*Ef* 2,8). Štai kod l Išganytojas, si sdamas apaštalus, liep , kad jie j skelbt jo vardu ir j tvirtint jo jiems suteikta antgamtinė galia daryti stebuklus (*Mt* 28,19 ; *Mk* 6,12 s ; *Lk* 9,6 ; 24,47).

Teikti Sakramentus. Krikštyti. — Pirmas konkretus apaštališkos veiklos siekimas tur jo b ti Krikštas. Kristus, si sdamas apaštalus j misij , jiems sak : «Eikite ir mokykite visas tautas,

krikštydami juos vardan T vo ir S naus ir Šventosios Dvasios » (*Mt* 28,19). Krikštas, kaip teigia Šv. Paulius, «tur jo paženklini kiekvien tikint Šv. Dvasios antspaudu» (*Ef* 2,19); jungti j švent j bendruomen , Dievo vaik šeim ; o drauge b ti tartum rankpinigiais dangiškojo paveld jimo (*Ef* 1,14). Per Krikšt vyksta naujas gimimas : senas žmogus iš naujo gimsta, tampa « nauju žmogum, sutvertu Dievo panašum teisingume ir tikrajame šventume » (*Ef* 4,24).

Nuod mes atleisti. — Jau apaštalavimo eigoje Kristus žad jo apaštalam s suteikti gali surišti ir išrišti (*Mt* 18,18). Ši jis jiems suteik po prisik limo. Pasirod s apaštalam s, jis jiems tar : « Ramyb jums. Tai pasak s, jis parod jiems savo rankas ir šon . Mokiniai, pamat J z , džiaug si. Jis dar kart tar : Ramyb teb nie su jumis. Kaip T vas mane siunt , taip ir aš jus siun iu. Tai pasak s, jis kv p juos ir jiems tar : Imkite Šv. Dvasi . Kam atleisite nuod mes, tam jos atleistos ; ir kam sulaikysite, bus sulaikytos ». Šiuos žodžius skaitome šv. Jono evangelijoje (20,19-23). Kaip Krikšt , taip ir nuod mi atleidim apaštalai tur jo teikti Kristaus vardu ir Šv. Dvasios teikiama galia (*Lk* 24,47-49).

Sutvirtinti. — Krikštas suteikia nauj — malon s gyvenim . Bet gyvenimas yra vyksmas. Reik jo taigi, kad nauj gyvenim teikian ioji malon , kaip žiebta ugnis, b t kurstoma ir ugdoma naujai teikiamomis malon mis. Kristus pasir pino ir šiuo. Jis suteik apaštalam s gali rank užd jimu teikti pakrikštytiesiems Šv. Dvasios dovan , stiprinan i Dievo maloni (*ApD* 8,14-18 ; 19,1-7).

Atkartoti Eucharistijos Auk . — Tai k Kristus iš anksto nusak ; tai k jis iškilmingai žad jo Kafarnaumo sinagogoje (*Jon* 6,36-66), tapo stebuklingoji realyb Paskutin s Vakarien s metu. Išganytojas duoo ir vyn pavert savo k nu ir krauju ir juo pamaitino apaštalus. Tai vykd s, J zus liep ir galino apaštalus atkartoti Eucharistijos stebukl jo nuolatiniam prisiminimui, o tikin i j dvasin s gyvyb s palaikymui (*Lk* 22,19 ; *1 Kor* 11,24 ir sek.).

3. Apaštal paruošimas. — Dieviškas Mokytojas iš kit moki ni išsirinko sau dvylika. Juos laik visada prie sav s. Juos specialiai reng misijai, kuri j lauk v liau Bažny ioje (*Jon* 15,27 ; 19,35 ; *ApD* 1,8 ; 2,32 ; 3,15 ; 4,33 ; 10,39 ; *Lk* 24,48 ; *ApD* 1,2 ir kitur).

Kalb damas apie Dangaus Karalyst , J zus nedviprasmiškai dav apaštalam s suprasti, kad jie yra pašaukti vadovauti šiai Karalyste i, ir kad joje b sianti hierarchin tvarka, kokia buvo Sinagogoje. Šitai iššauk apaštaluose rivalizacij , nuolatinis sp lojimus, kas iš j taps vyresnis ir panašiai (*Lk* 22,24 ; *Mt* 18,1 ; 20,26 ; *Mk*

9,32). Atsirado net pašalini intervencij , kad išgaut iš Kristaus pažad kai kuri apaštal išaukštinimo naudai. Tai padar Salome, apaštal Jono ir Jok bo Zebed j motina. Ji praš savo s num s pirm j viet Dangaus Karalyst je. Jos intervencija iššauk kituose apaštaluose nepasitenkinim (*Mt* 20,20-24 ; *Mk* 10,38). Kristus, nors iš vienos pus s primygtinai mok apaštalus nuolankumo (*Mt* 20,25-28 ; *Mk* 10,42-45 ; *Jon* 13,12-17), iš kitos ta iau pus s aiškiai ir neabejotinai išskyr kai kuriuos apaštalus, rodydamas jiems didesnio prielankumo, bei artimesnio prieteliškumo. Taip jis išskyr iš kit tarpo Petr ir Zebed jaus s nus Jon ir Jok b . Jis juos padar išimtinais liudininkais atsimainymo ant Taboro kalno (*Mk* 9,1 ir sek.) ir kanios Alyv darže (*Mt* 26,27). Jonas buvo žinomas kaip Kristaus numyl tas mokinys. Jis pats save savo evangelijoje vadina « mokinys, kur J zus myl jo » (*Jon* 21,7). Jonui Kristus leido pad ti savo galv ant jo kr tin s Paskutin s Vakarien s metu (*Jon* 13,23). Bet ypatingu b du Kristus išskyr iš kit Petr .

Petr J zus išskyr iš kit jau paties pašaukimo metu, b tent, Jis jam dav nauj vard , o tai pas semitus tur jo ypating prielankumo ir priklausomyb s prasm ². J zus, sutik s Petr , žvelg j ir tar : «Tu Jonos s nus Simonas ; tu vadinsies Kefas, tai reiškia, Petras » (*Jon* 1,42). Nauj vard pas semitus paprastai ponai duodavo tarnams. Duodamas nauj vard ponas tuo pareikšdavo, kad tas tarnas jam ypatingu b du priklausau. Kadangi Kristus iš Dvylikos apaštal tik Petru dav nauj vard , tai iš to seka, jog Dieviškasis Mokytojas Petr nor jo tur ti ypatingoje sau priklausomyb je. Ilgainiui ir pats Petras prad jo išsiskirti iš kit Dvylikos. Jis visur rod si pirmas. Jis dr sdavo kalb ti ne tik savo, bet ir kit apaštal vardu (*Mt* 19,27 ; *Mk* 8,29 ; *Jon* 6,29). J zus š Petro pirmavim pripažino, ir po vieno tokio jo pirmaujan io pasireiškimo, j pagyr ir pažad jo jam aukš iausi valdži savo Bažny ioje. «Palaimintas esi, — sak J zus, — Jonos s nau, Simonai, nes ne k nas ir kraujas tau tai apreisk , bet mano T vas, kurs yra danguje. Aš tau sakau: Tu Petras-Uola; ir ant tos uolos aš pastatysiu savo Bažny i , ir pragaro vartai jos nenugal s. Tau aš duosiu dangaus karalyst s raktus: k tu suriši žem je, bus surišta ir danguje ; ir k tu atriši žem je, bus atrišta ir danguje» (*Mt* 16,17-20). Ilgainiui Kristus apaštalams dav aiškiai suprasti, jog pirmuoju savo Karalyst je paliksi s Petr . Prieš Paskutin Vakarien Išganytojas plov mokiniams kojas. Š nuolankumo veiks m jis prad jo nuo Petro. Petras griežtai pasipriešino leisti, kad Mokytojas mazgot jam kojas. Jis

² M.-J. Lagrange, *St. Jean*, Paryžius ⁸1947, 47 psl.

sak : « Viešpatie, tu man mazgosi kojas ? ». J zus atsiliep ir jam tar : « Šiuo metu tu nesuvoki, ką aš darau, tai sužinosi v liau. Petras dar sak : Ne. Niekados tu man nemazgosi koj . J zus atsak : Jei aš tav s nenuplausiu, tu netur si dalies su manim. Tuomet Simonas Petras jam tar : Viešpatie, ne tik kojas, bet ir rankas ir galv » (*Jon* 13,6-9). Po to, subar s apaštalus, kurie vis dar gin ijosi d l pirmavimo, jis kviet juos b ti nuolankiais, ir dav jiems pagaliau aiškiai suprasti, jog pirmenyb jo Karalyst je teksianti Petru. Jis sak : Simonai, Simonai. Štai š tonas siek , kad sijot jus, kaip kvie ius. Bet aš meldžiausi už tave, kad nenustotumei tik jimo. O tu, kart atsigav s, stiprink savo brolius » (*Lk* 22,31-32). Pasteb tina, kad Kristus meldžiasi tik už Petr : prašo, kad jis išlaikyt tik jim . Nugal j s savo silpnum , Petras v liau tur s r pintis stiprinti kitus apaštalus, kad jie nenustot tik jimo. Kristus r pinasi stiprinti Petro tik jim , o Petras tur s r pintis stiprinti kit apaštal tik jim .

Petras suprato ir žinojo, kad Kristus j išrinko b ti pirmuoju. Jis tod l ryžosi ir žad jo b ti pirmuoju ir savo ištikimyb je Mokytojui. Kai J zus pareišk , jog vienas iš Dvylikos j išduosi s, Petras iškilmingai ir užtikrintai kartojo Išganytojui: « Nors ir visi atkrist , aš niekadods ... Nors ir mirtį su tavim tur iau, aš tav s neišsiginsiu ». (*Mk* 14,29.31).

Pagaliau po prisik limo iš numirusi j , pasirod s Dvylikai prie Genezareto ežero, Kristus suteik Petru aukš iausi valdži Bažny ioje, kuri jis jam anks iau buvo žad j s. Ši scen smulkiai aprašo šv. Jonas savo evangelijoje. Iš teksto aiškiai seka, kad Petru suteiktoji valdžia Bažny ioje buvo aukš iausia, ir m ne tik tikin iuosius, bet taip pat ir vadus, imant ir pa ius apaštalus.

Pasirod s apaštalam s ir su jais pavalg s, J zus kreip si Petr ir jam sak : «Jono s nau, Simonai, ar myli mane labiau, negu šie? «Petras atsiliep ir tar :« Taip, Viešpatie, tu žinai, kad aš tave myliu ». Tuomet J zus jam sak : « Ganyk mano avin lius ». Ir dar du kartus Kristus klaus Petr , ar jis j myli labiau, negu kiti; o, gav s teigiam atsakym , kartojo: «Ganyk mano avin lius... Ganyk mano avis ». Pokalb baig J zus, kviesdamas Petr , kad j sekt (*Jon* 21,15-19).

Egzegetai — katalikai ir nekatalikai — iš šio teksto, kaip teisingai pastebi J. M. Lagrange, daro išvad , kad Kristus, kartodamas anuos žodžius : « Ganyk mano avin lius ... Ganyk mano avis » — suteik Petru aukš iausiojo ganytojo valdži ³. Mat kartojimas,

³ *St. Jean*, Paryžius ⁸ 1948, 530 psl.

kei iant ganom j pavadinim , — avin lius ir avis, — reiškia gano-
m j visuotinum ; reiškia, kad visi yra pavedami Petro ganytojinėi
valdžiai⁴, neišskiriant nei apaštal . Juoba, kad kitose evangelijose
užtinkame viet , kur J zus apaštalam s teikia avin li vard (*Mt* 10,16 ;
Lk 10,8). Be to, Išganytojas Petr priešpastat kitiems apaštalam s,
klausdamas, ar jis j myli labiau, negu visi kiti, labiau negu jo kolegos
iš Dvylikos. Petras j užtikrino, jog tikrai taip yra. J zus pri m š jo
prisipažinim , ir jo pas koje jam suteik aukš iausi valdži , pagal
aukš iausi jo meil . Kadangi jo meil buvo didesn , negu kit
apaštal , tai Išganytojas jam suteik ir valdži virš kit apaštal .
Kaip Marijai Magdalenai Kristus «daug nuod mi atleido, nes ji
daug myl jo » (*Lk* 7,47); taip ir Petru i Kristus suteik aukš iausi
valdži savo Bažny ioje, nes jis j labiau negu visi kiti myl jo.

Kristus, tiesa, visiems apaštalam s suteik kunigyst s pilnyb
(*Jon* 20,23); visus siunt skelbti Evangelij (*Mt* 10,5 ir sek.; 28,19);
visiems suteik charismatini dovan su galia daryti stebuklus
(*Mt* 10,8 ; *M k* 16,17); bet visa šitai yra suderinama su Petru i suteikta
aukš iausia valdžia Bažny ioje. Petras tur jo valdyti Bažny i
Kristaus vardu ir jo galia, kadangi jis pats liko visame nematomoji,
bet tikroji Bažny ios galva (*Ef* 4,7-16). Taigi Bažny ios tvar-
ky me net ir apaštalai tur jo paklusti Petru i, kadangi jis atstovavo
Krist . Išganytojas kitiems apaštalam s dav visoki gali ir privi-
legij , bet Bažny ios, kaip regimosios Bendruomen s, gyvenimo
tvarkyme visus palenk Petro, kaip savo vietininko, valdžiai. Šitai seka
iš pasakojimo, kur Jonas paduoda po primato suteikimo teksto.
Kai Dieviškasis Mokytojas kalb josi su Petru, Jonas juos sek iš
paskos. Petras, pamat s, jog Jonas buvo juos besek s, žinodamas,
kiek Kristus myl jo š apaštal , ir kiek šis troško b ti J zui artimas
(Plg. *Mt* 20,20 ir sek.), pagr stai gal jo pagalvoti, kad gal ir jam
Išganytojas yra numat s kok nors ypating paskyrim savo Bažny-
ioje ; jis tod l klaus Mokytoj : « Viešpatie, kas bus su šituo ? »
J zus jam atsak : « Jei aš noriu, kad jis pasilik , iki ateisiu, kas
tau r pi. Tu sek mane » (*Jon* 21,22). Šis Kristaus atsakymas yra
sekan iai suprastin s : J zus yra pasiryž s Jonui suteikti ilgo amžiaus
malon . Tai ir viskas. Petras neturi nei r pintis, nei baimintis, kad
Jonas gal s koku nors b du apriboti jo valdži Bažny ioje. Jis
tur s tik vienu r pintis, b tent, ištikimai sekti savo Dievišk j Moky-
toj .

⁴ Ten pat, 529 psl.

Apaštal parengimo darb j misijai vykdyti tur jo atbaigti, kaip jau aukš iau esame pasteb j , Šv. Dvasia. Kristus taigi, atsi-skirdamas nuo Dvylikos, jiems liep pasilikti Jeruzal je ir laukti, iki Šv. Dvasia nužengs ant j ir pripildys juos « iš aukšto visokia galia » (*Lk* 24,48 ; *ApD* 1,4-8). J zui žengus dang , apaštalai, vykdydami Mokytojo sakym , nuo Alyv kalno sugr žo šv. Miest ir ia, užsidar , meld si « drauge su moterimis, su J zaus motina Marija ir su jo broliais » (*ApD* 1,12,14).

Belaukiant Šv. Dvasios nužengimo, Šv. Petras m si iniciatyvos, kad b t papildyta apaštal Kolegija, paskiriant vietoj nusizudžiusio Judo Iskarioto kit kur Kristaus mokin . Kadangi apaštal parin-kimas ir pašaukimas priklaus Kristui, tai Petras susirinkusius, o j buvo, kaip rašo Šv. Lukas (*ApD* 1,15), apie 120, ragino melstis, nurodyti kandidatus ir iš j , metant burt , išrinkti nauj apaštal . Vadinam šv. burt *Urim-Tumim* metimu Sename Testamente b davo siekiama sužinoti Viešpaties vali (Plg. *Kun.* 16,8 ; *Sk* 26,52 ir sek.). Šv. Petras, si lydamas burt metimu išrinkti nauj apaštal , tur jo t pa i Senojo Testamento mint , b tent, kad pats Dievas burt pagalba pasirinkt sau nauj apaštal Judo Iskarioto vietoj, papildydamas Dvylikos skai i . domu, jog kandidat parin-kimui buvo pastatytos dvi s lygos : Kad b t buv s betarpis Kris-taus mokiny s nuo pat jo apaštalavimo pradžios ; ir kad b t buv s Kristaus prisik limo liudytojas, t. y. kad b t mat s Krist prisik-lus (*ApD* 1,21-23). Buvo pastatyti du kandidatai: Juozapas, vadinamas Barsabas, ir Motiejus. Tapo išrinktas Motiejus (*ApD* 1,23-26). Taip vienuolika likusi j apaštal buvo papildyti dvylik-tuoju, pirm negu jie prad jo vykdyti savo misij , kad Kristaus Bažny ia, jam pa iam esant kertiniu akmeniu, kaip nurodo šv. Paulius (*Ef* 2,20), b t pastatyta ant dvylikos apaštal pamato (*Ef* 4,15), kaip kad senoji Sinagoga buvo pastatyta and dvylikos Izraelio gimini pamato. Kristus neat jo tatymo panaikinti, bet j vykdyti (*Mt* 5,17). Jis neat jo sugriauti Sinagogos, bet j pakeisti jo švent , daug tobulesn Bažny i . Der jo taigi, kad jo šventoji Bažny ia b t pastatyta ant Dvylikos apaštal pamato, kaip Sina-goga stov jo ant dvylikos Izraelio gimini . Šv. Paulius laiške Efezie-iams sako : « Taigi, j s jau nebeesate svetimi, nei at j nai, bet esate bendrapilie iai su šventaisiais ir namiai, pastatyti ant apaštal ir pranaš pamato, pa iam J zui esant vyriausiuoju kertiniu akmeniu » (2,19 ir sek.). Dar aiškiau rašo šv. Jonas savo *Apreiškim* knygoje. Jis sekan iai nusako Kristaus Bažny i , kuri reg jo dangiškoje šviesoje : « Miesto m ras tur jo dvylika pamat ir ant j dvylika Avin lio apaštal vard » (21,14). Pagaliau pats Išganytojas paža-

d jo apaštalam, jog jie s d s jo dangiškoje Karalyst je ant dvylikos sost ir teis dvylika Izraelio gimini . Štai jo žodžiai: «Iš tikr j , sakau jums, j s, kurie sek te mane, atgimime, kai Žmogaus S nus s d s savo didenyb s soste, ir j s s d site dvylikoje sost ir teisite dvylika Izraelio gimini » (*Mt* 19,28). Kristus taigi nor jo, kad jo Bažny ia b t Sinagogos t sinys. Jis pašauk tod l, kad j pradžioje organizuot ir jai vadovaut , dvylika apaštal , kuriems sak j vis pirma kviesti dvylikos Izraelio gimini vaikus (*Mt* 15,24), bet nesiriboti vien jais, o priimti ir visus kitus, kad apimt visas žem s gimines, ir tapt «viena avija ir vienas ganytojas » (*Jon* 10,16).

4. *Apaštališkoji veikla*. — Šv. Dvasios nužengimas ant apaštal ženklina j apaštališkos veiklos pradži , kuri reišk si dalinai kolektyviai, bet daugumoje individualiai.

a. *Kolektyvin apaštal veikla*. Pradžioje apaštalai laik si ir veik drauge (*ApD* 5,12), vadovaujant ta iau Petru, kuris visada reišk si kaip pirmasis : m si iniciatyvos, kalb jo ir sakin jo vis vardu (*ApD* 2-4 ; 5,3.15.20). Dvylika apaštal kolektyviai nusprend paskirti septynis dijakonus, kurie jiems tur jo talkinti ypa medžiagini reikal tvarkyme (*ApD* 6,1-6). Apaštalai laik si drauge Jeruzal je. Jie veik sutartinai. Žmon s juos labai gerb , o žyd vyresnieji t žo ant j ir persekiojo juos (5,12-18 . Persekiojimams siau-iant, daugelis mokini apleido Jeruzal ir, išsisklaid provincijose, tenai s kmingai skelb Evangelij . Ilgainiui ir apaštalai paliko Jeruzal . Kai Paulius sugr žo, po savo atsivertimo, Jeruzal je jis terado tik Jok b ir Petr (*Plg. Gal* 1,19 ; *ApD* 9,26). Apaštalam išsiskirs ius ir prad jus apaštalavim ne tik žyd , bet ir pagoni tarpe (*ApD* 11,19-26), prasid jo j daugiau individualin veikla.

Jeruzal s Susirinkimo bei jo nutarim negalima priskirti išimtinai Dvylikai, nes jame dalyvavo ne vien apaštalai, o ir eil kit pasižym jusi Bažny ios vyr (*ApD* 15,6 ir sek.). Antra vertus, tuo metu, kai Susirinkimas vyko Jeruzal je, t. y. apie 50 m. po Kr., apaštal Kolegija jau nebuvo pilna. Žinome, jog šv. Jok bas, Zebed jaus s nus ir apaštalo Jono brolis, jau buvo nužudytas. Jis buvo nukankintas Erodo Agripo I sakymu apie 42 metus ⁵. Praktiškai su apaštalo šv. Jok bo mirtimi oficialiai baig si ir Dvylikos Kolegija, nes nužudyto Apaštalo vieton kitas nebuvo išrinktas. Žodžiu, Bažny ia augo ir pl t si, o Dvylika prad jo išmirti (*ApD* 12,1 sek.).

⁵ U. Hol zmeister-C. Zedda, *Storia dei tempi del Nuovo Testamento*, Torinas 1950, 90-95 psl.

b. Individualin veikla. — Apaštalamis išsisklaidžius po vairius pasaulio kraštus, skelbti pagal Viešpaties sakym Evangelij visoms žem s gimin ms, kolektyvin veikla pasidar beveik ne-manoma. Kiekvienas apaštalas veik daugiau ar mažiau individualiai. Vienok kiekvienas j buvo vadovaujamas Šv. Dvasios (*ApD* 13,4; 16,6). Be to, jie buvo apdovanoti antgamtin mis galiomis, taip kad dar stebuklus (*ApD* 3,1-9 ; 5,12 ; 14,7-12); ir buvo pilni charismatini dovan , taip kad gal jo kalb ti vairiomis kalbomis, pranašauti ir kita (*1 Kor* 12,1-11 ; 14,1-33 ; *2 Kor* 1L-12). B dami tokiam artume su antgamtin mis galiomis, kurios veik juos ir per juos, apaštalai savo veikloje gal jo b ti savarank s. Jie juk gaudavo tiesioginiai nurodym iš Šv. Dvasios (*ApD* 16,6). Gaudami betarpiiai apreiškim iš Dievo, apaštalai buvo visai tikri tiek d l j skelbiamo mokslo, tiek d l vykdomos apaštališkos veiklos. Šv. Paulius visu griežtumu pasisak prieš tuos, kurie buvo prad j atmesti jo apaštalavim , kadangi jis nebuvo vienas iš Dvylikos. Jis teig , jog es s paties Kristaus pašauktas b ti apaštalu; jog iš Šv. Dvasios yra gav s apreiškim ; jog skelbi s tikr j Evangelij , taip kad, jei kas kitaip mokyti , negu jis, tas tur t b ti išmestas iš Bažny ios (*Gal* 1,6-12 ; *1 Kor* 9,1-6 ; *2 Kor* 11,5 ; 12,11).

Neži rint visos apaštal tur tos autonomijos, bei savarankiškumo, n vienas j ta iau nek l abejon s, bet, priešingai, visi pripažino Petro primat ; visi nusilenk jo aukš iausiai valdžiai.

Jeruzal s Susirinkimui vadovavo Petras. Susirinkimas pri m Petro pareiškim , jog krikš ionys iš pagoni neturi b ti ver iami laikytis Žyd ritualinio statymo (*ApD* 15,1-29). Paulius po atsiver-timo ir po ilgos nuošal s Arabijos tyruose, prieš prad damas savo apaštalavimo darb , atvyko Jeruzal , kad pamatyt Petr ir gaut jo savo misijai aprobavim (*Gal* 1,18 ; *ApD* 9,27). Be to, Paulius pabr žia, jog ta pa ia proga Jeruzal je jis mat dar Viešpaties gimina-it Jok b , kuris buvo Jeruzal s Bažny ios galva (*Gal* 1,18). Laiške Galatams šv. Paulius dar priduria, jog jo apaštališkai misijai pritar ne tik Petras, visuotinis Bažny ios galva ; ne tik Jok bas, Jeruzal s Bažny ios galva ; bet taip pat ir Kristaus numyl tasis mokinys šv. Jonas; taigi visi trys pirmin s Bažny ios šulai, bei didžiausieji autoritetai (2,9). Šv. Paulius rado reikalinga sumin ti dar ir kit fakt , kuris iškelia jo apaštališk uolum ir jo ištikimyb visuotinei Bažny-iai. Jis mini, kaip kart jis išdr so padaryti pastab pa iam šv. Petru, kai šis, nenor damas papiktinti žyd , steng si laikytis ritualini Senojo Testamento reikalavim , ir tuo b du rizikavo užgauti krikš ionis iš pagoni (*Gal* 2,11 ir sek.).

Visus šiuos faktus Pagoni Apaštalas, mini, kad gint si nuo

žyduojan i krikš ioni puolim . Mat, krikš ionys iš žyd puol ir niekino šv. Pauli , kadangi jis apaštalavo tarp pagoni ir nesilaik Senojo Testamento ritualinio statymo. Jie teig , b k šv. Paulius nes s joks apaštalas, kadangi jis nebuvo vienas iš Dvylikos. Jie nurodin jo, jog reiki klausyti tik šv. Petro, kadangi jis yra Bažnyios galva ; ir šv. Jok bo, kadangi jis yra Viešpaties pusbrolis, ir paties J zaus paskirtas pirmosios, t. y. motinos Bažny ios Jeruzal je galva. Žydai ypatingu b du gerb šv. Jok b , kadangi jis, b damas Jeruzal je, tarp žyd , ištikimai laik si Senojo Testamento religini praktik (*ApD*15,13-21 ; 21,17 ir sek.)⁶.

Jie ta iau pripažino ir r m si Petro autoritetu, ypa kiek tai liet visuotin Bažny i . Taip Korinto tikintieji, sukurstyti žyd , sukilo prieš šv. Pauli , sakydami, jog pripaž st tik Petro autoritet (*I Kor* 1,12). Neži rint kad šv. Paulius buvo steig s Korinto Bažny i , ir kad šv. Petras tenai niekada nebuvo buv s, korintie iai r m si jo autoritetu prieš Pagoni Apaštal , kadangi jie žinojo, jog šv. Petras yra vyriausia Bažny ios galva. Šv. Paulius, atsakydamas korintie iams, neneig Šv. Petro autoriteto, jis tik ragino visus laikytis vienyb s, kaip ir jis pats buvo vieningas su Petru ir kitais Evangelijos skelb jais Kristuje, kuriame visi Bažny ios vaikai yra viena (*Kf* 4,4-6 ; *I Kor* 1,10-16 ; 2,4-9). Šv. Paulius pagaliau atmeta žyd puolimus prieš j , rodydamas, jog jis apaštalauja b damas tikrame sutarime ir pilnoje vienyb je, kaip su Šv. Petru, taip ir su šv. Jok bu (*Gal*2,9).

c. Pagalbin veikla. — Apaštalams j veikloje talkino vair s pagalbininkai, kuriuos galima suskirstyti dvi grupes : misionieriai ir dvasiškiai.

Misionieriai. Jie paprastai yra vadinami dar charismatik vardu, kadangi j pašaukimas ir j veikla buvo susijusi su charismatin mis dovanomis. Kaip apaštalai, taip ir šieji keliaudavo iš vietos viet , skelbdami Evangelij ir talkindami apaštalams kurti ir tvarkyti krikš ioniškas bendruomenes. Misionieri arba cbarismatik tarpe Šv. Paulius mini: pranašus, evangelistus, ganytojus, mokytojus (*Kf*4,11 ir sek.). Misionieri veikla reišk si sekan iai:

Jie skelb Evangelij , skleid tik jim J z Krist , panaudodami charismatinės dovanas, kurias Šv. Paulius nurodo, kaip Šv. Dvasios teikiamas dovanas, ir jas specifikuoja, kaip «išminties kalba », « žinojimo kalba » ir « tik jimas » (*I Kor*12,8).

⁶ Pig. Hegesippus, *Commentariorum de Jacobo*, lib V ; žr. Eusebius Caesariensis, *Historia Ecclesiastica*, II, 23, 6 : PG 20, 197 B.

Jie tvirtino ir ugd tik jim , darydami nuostabius ženklus ir stebuklus, Šv. Dvasios teikiam charism galia. Tarp ši charism yra minimos : « gydymo dovan » , « stebukl darymo galia » , « pranašyst » ir « dvasi atpažinimas » (*1 Kor* 12,9-10).

Jie aiškino ir gilino tik jim , atskleisdami per charismas gaunamo apreiškimo d ka vairias tik jimo tiesas. Tarp ši Šv. Paulius mini « kalb dovan » ir « aiškinimo dovan » (*1 Kor* 12,10).

Misionieriai arba charismatininkai, kaip ir Apaštalai, buvo paties Dievo pašaukti, kvpti ir si sti skelbti Evangelij , talkininkaujant Dvylikai. J misija buvo laikin , b tent, jie privalo pad ti apaštalam paskleisti Evangelij ir suformuoti pirm sias krikš ioniškas bendruomenes. Ši misija baig si su apaštalais. Žinome, jog Dievo apreiškimas ir ordinarin s charismatin s dovanos po apaštala jau nebuvo teikiamos.

Dvasiškiei. — Jie priklauso prie hierarchijos, todėl tur jo dar hierarchinink vard . Jie buvo žmoni parinkti, bet skirti dieviškai misijai. Jie buvo pašaukti, kad talkint apaštalam, kaip religini pareig atlikime, taip taip pat paskir Bažny i tvarkyme. Vadinasi, iš vienos pus s jie buvo kulto tarnai, o iš kitos — atliko administracines pareigas. Jie paprastai pastoviai gyvendavo vienoje kurioje nors vietoje, ne kaip apaštalai ir misionieriai, kurie keliaudavo iš vietos viet . Tarp Dvasiški skirtini yra: Diakonai, Presbiterai ir Vyskupai.

Diakonai. — Pirmieji diakonai buvo išrinkti ir paskirti apaštala Jeruzal je. J buvo septyni. Grei iausiai ir šis skai ius, kaip ir dvylikos apaštala , buvo simbolinis. Mat pas žydus septyni buvo šventas skai ius (Plg. *Prad* 2,3 ; 7,2 ; *2 Kar* 5,30 ; *Iš* 34,21 ; *Mt* 18,22). Diakonai buvo ne tik išrinkti ir paskirti, bet taip pat ir pašv sti, kad atlikt jiems skirt tarnyst . Apaštalai, kaip rašo Šv. Lukas, pirmuosius diakonus pašvent rank užd jimu (*Apd* 6,1-6). Pradžioje diakonams buvo pavesta r pintis vargš šelpimu. V liau jiems buvo leista pamokslauti ir krikštyti. Jie netur jo ta iau galios suteikti Šv. Dvasi rank užd jimu, kaip tai tur jo apaštalai (*Apd* 8,4-17). Dar v liau diakonai drauge su vyskupais, nors b dami už šiuos žemesnio rango, tvark paskiras Bažny ias (*Fil* 1,1 ; *1 Tim* 3,8.12).

Presbiterai arba Vyresnieji. — Senajame Testamente kalbama apie vadinamus Vyresniusius (*seniores*). Jie buvo aukštieji tautos pareig nai: daugiausia teis jai (*Iš* 18,13-26 *Joz* 9,11 ; *1 Kar* 11,3). Kristaus laikais vyresnieji drauge su Rašto žinovais ir vyriausiais kunigais sudar Sinedrium (*Mt* 27,14 ; *Mk* 11,27 ; *Lk* 22,36). Žyd gyvenan i diasporoje sinagogoms vadovavo vyresni j Kolegijos

(*Lk* 7,3 ; *Mt* 10,17 ; *Mk* 13,9)⁷. Apaštalai, sekdami žyd sinagog pavyzdžiu, paskir Bažny i tvarkym patik davo keliems rinktiniam asmenims, kurie buvo vadinami tuo pa iu vyresni j titulu, kaip ir sinagog valdytojai.

Vyresnieji, kaip ir diakonai, b davo ne tik paskiriami, bet taip pat ir pašven iami, kad gal t atlikti jiems skirtas pareigas (*ApD* 14,22). Vyresnieji vald atskiras krikšioniškas bendruomenes kolegijiniai (*Tit* 1,5). Jie tvark atskir Bažny i kaip išorin-administracin , taip taip pat vidin-religin gyvenim . Jie teik Sakramentus (*Jok* 5,12). Jie tur jo gali suteikti Šv. Dvasi rank užd jimu (*ApD* 13,2). Jie buvo, taigi, vyresni už diakonus (*ApD* 8,14). Jie teik patarim apaštalams. Jie dalyvavo lygiomis teis mis su apaštalais Jeruzal s Susirinkime (*ApD* 15,6.23). Vyresni j autoritetas Bažnyioje buvo toks didelis, kad š titul sau savinosi apaštalai Petras (*1 Petr* 5,1) ir Jonas (*2 Jon* 1,1). Pasteb tina ta iau, kad Petras, nors ir vadina save presbiteru, vienok pabr žia savo viršenyb ant ši j (*1 Petr* 5,1).

Vyskupai. — Vyskupo titulas paeina iš graikiško žodžio *episkopos*. Juo paprastai pažymimas valdininkas, agentas, inspektorius⁸. Bažny iai diena iš dienos ple iantis ir jos gyvenimui neišvengiamai komplikuojantis, jos valdyme šalia apaštal ir presbiteru ilgainiui pasirod nauji hierarchiniai pareig nai vadinami vyskupai (*ApD* 20,28; *Fil* 1,1 ; *2 Tim* 3,2; *Tit* 1,7). Jie buvo iš presbiter . Šv. Paulius kalba apie vyskupus ir presbiterus, nedarydamas tarp j skirtumo (*ApD* 20,17-28 ; *Tit* 1,5-7). Vienok tarp j buvo skirtumas, ir jis liet ne pašaukim , bet pareigas ir kompetencijas. Kaip presbiterai, taip ir vyskupai priklaus prie Bažny ios vyresni j ir tur jo kunigo šventimus. Presbiterai kolegijališkai vald paskiras Bažnyias. Tuo tarpu vyskupai b davo išrenkami presbiteru arba apaštal (*Tit* 1,5 ir sek.) ir siun iami, kad atlikt specialius patikrinimo, atstovavimo, primininkavimo ar kitokius uždavinius. Šv. Paulius ypatingai pabr žia pirmininkavimo uždavin , kur tur davo atlikti vyskupai (*1 Ts* 5,12 ; *Žyd* 13,7.17.24). Jis sako Timotiejui, kad b t duodamas dvigubas atlyginimas tiems presbiterams, kurie turi pirmininkavimo pareigas (*1 Tim* 5,17). Iš ia seka, kad tarp presbiter b davo skirtum tiek einam pareig atžvilgiu, tiek gaunamo atlyginimo. Tikrumoje presbiteru Kolegijos paskirose Bažny iose, kad vadovavimo darbas b t s kmingesnis, išsirinkdavo sau pirminink . Panaši

⁷ P. Benoit , *Les origines apostoliques de l'Episcopat*, Bruges 1963, 19 ir sek.psl.

⁸ Ten pat, 26-31 psl.

tvarka buvo ir pas žydus, kuri vyresnieji sinagog tvarkyme išsiringdavo sau pirminink⁹. Presbiter išrinktas kolegijos pirmininkas, kad išsiskirt iš kit, vadinosi vyskupu.

Trys apaštala skirti dvasiškijos laipsniai sudar Bažny ios hierarchijai visiems laikams. Apaštala betarpiai ar per tarpininkus pasir pino duoti Bažny iai ger organizacij, bei duoti pagrindines gaires jos ateities kaip vidinio, taip ir išorinio gyvenimo tvarkymui.

II. Vyskupai

Po apaštala mirties pamažu prad jo iškilti vyskup autoritetas. Kaip žinome, apaštala veik tiesiogin je Šv. Dvasios veikimo takoje. Jie veik Bažny ioje ir j tvark teokratinu b du. Teokratin santvark Dievas buvo dav s savo Išrinktajai Tautai, ir tik nenoriai v liau j pakeit monarchin form, bet tik politin je srityje, o Sinagoga vis laik išlaik teokratin tvark. Ši tvark Kristus paliko ir savo Bažny iai, kuri tur jo pakeisti Sinagog žmo-nijos išganymo vyksme. Jis aiškiai sak: « Štai aš su jumis visada, iki pasaulio pabaigos» (Mt 28,20). «Aš vynmedis, j s šakel s... Pasilikite manyje ir aš jumyse... nes be man s j s nieko negalite padaryti» (Jon 35,5.4). «Aš melsiu T v, ir jis duos jums kit Ramin-toj, kad pasilikt su jumis per amžius» (Jon 34,16). «Aš nepaliksiu j s našlai iais. Aš ateisiu pas jus» (Jon 14,18). Taigi ir po Apaštala Bažny ia liko valdoma Šv. Dvasios Kristaus vardu ir jo galia. Kaip Šv. Petras tur jo aukš iausi valdži, kadangi atstovavo Kristaus asmen, taip ir Petro p diniai vadovauja Bažny iai, atstovaudami t pat Krist, nematom, bet tikr Bažny ios Galv. Teokratin tvarka savo žemiškam reiškimesi remiasi asmenimis, o ne bendruo-mene; individualis, o ne kolegija. Štai kod l Bažny ios gyvenime ilgai-niui iškilo vadovaujantys asmens, o išnyko kolegijos; iškilo vyskupai, o išnyko presbiter kolegijos. Taip kad pabaigoje pirmo šimtme io, kaip seka iš *Apokalips s* (1-3 skyriai), Mažojoje Azijoje visur reišk si individualin -monarchin vyskup valdžia. Tai patvirtina ir šv. Ignacas iš Antijokijos. Žinomas yra jo posakis « *Ubi episcopus, ibi Ecclesia* — Kur vyskupas, ten Bažny ia »¹⁰. Ilgainiui taigi vyskupai paveld jo apaštala pozicij Bažny ioje. Vienok vyskupai tepavel-d jo tik dal apaštala autoriteto ir j tur t gali. Skirtumas tarp vyskup ir apaštala aiškiai matomas iš šv. Pauliaus pasisakym .

⁹ Ten pat, 45 psl.

¹⁰ L. Marchal, *Evêques*, žr. *Dictionnaire de la Bible, Supplément*, II, t., 1328 ir sek. kol.

Apaštalai buvo aukščiau prasmė charismatikai, o vyskupai ne. Apaštalas yra paties Dievo pašauktas, išrinktas ir paskirtas (*Gal* 1.1- 2; *1 Kor* 12,28). Jis yra paties Dievo išmokytas (*Gal* 1,11; *Ef* 3.2- 9), ir jo siela skelbiama Evangelijai (*1 Kor* 1,17; *Gal* 1,15; *Kol* 1,18- 24). Apaštalas turėjo būti liudininkas Kristaus prisikėlimo (*1 Kor* 15) ir apdovanotas antgamtinėmis galiomis (*1 Kor* 2,3 ir sek., *2 Kor* 12,11 s; *Gal* 3,1-6; *Rom* 16,18). Tuo tarpu vyskupas buvo išrenkamas žmonėmis (*Tit* 1,5). Jis buvo pašventinamas, kad galėtų eiti savo pareigas, bet nei antgamtinė gali, nei charismatinė dovanų per pašventinimą jis negaudavo. Apaštalai veikė, remdamiesi visame antgamtinėmis galiomis, vyskupai, nors ir buvo gaivinami ypatingu Dievo malonu, vienok savo veikloje turėjo remtis žmogiškoms dorybomis, kurias jiems tas pats Pagonis Apaštalas primygtinai rekomandavo (*1 Tim* 3,1-7; *Tit* 1,5).

Kaip Šv. Petras, taip ir šv. Jonas apaštalai save statė aukščiau už presbiterus ir vyskopus, pabrėždami savo apaštališką prakilnumą (*1 Petr* 5,1-3; *ApD* 2-3).

Vyskupai, kad galėtų vykdyti teokratinę valdžią, kuri Kristus paliko Bažnyčiai, patys neturėdami charismatinės dovanų, kokias turėjo apaštalai, ir negaudami betarpiškai iš Kristaus, turi priklausyti ir veikti vienybėje su tuo, kuris yra jo vietininkas žemėje; kuris yra paminėtas to, kuriam Kristus patikėjo aukščiau valdžią, kad veiktų jo vardu ir atstovautų jo asmeniu Bažnyčiai, btent, šv. Petro. Romos Popiežius, Petro paminėtas, atstovauja Kristui ir veikia, jo asmenyje valdydamas Bažnyčią. Visi vyskupai turi būti vienybėje su juo, kad jų veikimas ir jų valdžia būtų paties Kristaus, t. y. teokratinė.

Šita prasmė apie vyskopus kalba ir Vatikano II Visuotinis Bažnyčios Susirinkimas. Kaip individualinėje, taip taip pat ir kolektyvinėje veikloje, kuri Santaryba yra pabrėžiama¹¹, vyskupai vykdo savo teokratinę valdžią tik vienybėje ir priklausomybėje nuo Popiežiaus, kaip Kristaus vietininko¹².

Kun. Ladas Tulaba

Roma

¹¹ Constitutio Apostolica *Lumen Gentium*, 22 nr., ir. S. Oecumenicum Concilium Vaticanum II, *Constitutiones*, Roma 1966, 131 psl.

¹² Decretum *Christus Dominus*, 3 nr.; *Lumen Gentium*, 22 nr.